

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om föräldrars förberedelse inför adoption

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att uppdatera det utbildningsmaterial med tillhörande lärarhandledning som används i den obligatoriska föräldrautbildningen inför internationell adoption. I uppdraget ingår också att uppdatera handboken för socialtjänstens handläggning vid nationell och internationell adoption samt att ta fram ett utbildningsmaterial med tillhörande lärarhandledning som vid behov kan användas i en uppföljande, frivillig föräldrautbildning efter och i nära anslutning till besked om ett kommande barn. En kommunikations- och implementeringsplan för materialen ska även tas fram.

Socialstyrelsen får använda högst 100 000 kronor under 2013 för uppdragets genomförande. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 5:2 Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige, anslagsposten 2, Del till Kammarkollegiet.

Medlen utbetalas engångsvis mot rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 december 2013. Medel som inte har använts ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2014. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 13 juni 2014. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Uppdatering av utbildningsmaterial och handbok

Att ta emot ett barn vars bakgrund och tillvaro före adoptionen delvis är okänd, ställer stora krav på föräldrarna. Det är därför viktigt att föräldrarna väl förberedda. Vid bedömningen av om sökanden är lämpad att adoptera ska särskild hänsyn tas bl.a. till sökandens kunskaper och insikter om adoptivbarn, om barnets behov och den planerade adoptionens innebörd. Av det skälet är föräldrautbildningen obligatorisk och kommunen ska enligt 6 kap. 12 § socialtjänstlagen (2001:453) anvisa sådan utbildning. De barn som blir aktuella för adoption har i dag i stor utsträckning särskilda behov så som olika typer av funktionsnedsättningar, sjukdomar och svår social bakgrund. Det ställer särskilt höga krav på föräldrarnas förberedelse för att barnet ska få en god omvårdnad. Utvecklingen mot att allt fler barn som kommer har särskilda behov har gått relativt snabbt vilket har inneburit att flera stödjande material är i behov av uppdatering.

Socialstyrelsen får därför i uppdrag att uppdatera det utbildningsmaterial med tillhörande lärarhandledning som används i den obligatoriska föräldrautbildningen inför en internationell adoption. Myndigheten ska också uppdatera handboken för socialtjänstens handläggning vid nationell och internationell adoption.

Frivillig uppföljande utbildning

Adoptionsärendena blir allt mer komplexa och tar längre tid att handlägga. Köerna växer således hos adoptionssammanslutningarna och det kan i dag ta flera år mellan en genomgången obligatorisk föräldrautbildning och besked om ett kommande barn. När föräldrarna fått barnbeskedet är det ofta behövligt att aktualisera kunskaperna och diskutera frågeställningar kopplade till det barn man ska ta emot. Socialstyrelsen ska därför ta fram ett utbildningsmaterial med lärarhandledning för en kortare uppföljande och frivillig föräldrautbildning som föräldrar har möjlighet att gå i nära anslutning till att de fått besked om ett kommande barn. Utgångspunkten är att utbildningen, i likhet med den obligatoriska föräldrautbildningen inför adoption, betraktas som en sådan social tjänst som kommunen får ta ut avgift för (8 kap. 2 § socialtjänstlagen).

Kommunikations- och implementeringsplan ska tas fram

En utförlig plan ska också tas fram för hur det obligatoriska utbildningsmaterialet och utbildningsmaterialet inför ett barnbesked kan kommuniceras samt hur implementeringen av handboken kan stödjas. Planen ska tas fram i två versioner; utifrån att 500 000 respektive 1 000 000 kronor står tillförfogande. Planen ska läggas upp utifrån det behov av stöd som Socialstyrelsen identifierar hos socialnämnder och handläggare i socialtjänsten. Målet är att socialnämnderna ska få stöd i

arbetet att tillhandahålla utbildning för blivande adoptivföräldrar. Berörda handläggare ska härigenom också ha kunskap om och använda sig av handboken samt ha kunskap om skyldigheten att tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om adoption har avgjorts.

Regeringsuppdragets genomförande ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv. Socialstyrelsen ska vid genomförandet samråda med Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, kommuner, auktoriserade adoptionssammanslutningar, de adopterades organisationer samt med andra relevanta aktörer.

Under förutsättning att riksdagen beviljar medel har regeringen för avsikt att fördela 150 000 kronor för 2014 för uppdragets genomförande.

På regeringens uppdrag

Maria Larsson

Jenny Munkelt

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Socialutskottet
Kammarkollegiet
Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
Riksgälden
Riksrevisionen
Sveriges Kommuner och Landsting